

BÖLÜM 4

PREMATÜRE BEBEKLERDE EMME DAVRANIŞININ GELİŞİMİ VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

Özlem Selime MERTER¹

GİRİŞ

Bireyin, ailenin ve toplumun birinci amacı sağlıklı ve üretken olmaktır. Sağlıklı ve üretken olmanın simgesi, beden, akıl, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halinde bulunmaktır. İnsan sağlığı beslenme, kalıtım, iklim ve çevre koşulları, gelir düzeyi, yaşam biçimi gibi birçok faktörün etkisi altındadır. Bu faktörlerin başında gelen beslenme, insanın normal büyüme ve gelişmeye ulaşabilmesi, yaşamını sürdürebilmesi ve sağlığının korunması için temel gereksinimdir. Dokuların yenilenmesi ve bağışıklık sisteminin sağlıklı olarak çalışması için yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması önemlidir (Bal Yılmaz ve Bolışık, 2013).

Prematüre doğum, 37. gebelik haftasını tamamlamamış ya da kadının menstrual periyodunun ilk gününden itibaren 259 günden az olan doğumlar şeklinde tanımlanmaktadır. Gestasyon haftasına göre değerlendirildiğinde 28. gebelik haftasından küçük doğan bebekler ileri derecede prematüre, 28. ve 32. gebelik haftaları arasında doğan bebekler orta derecede prematüre, 32. ve 37. gebelik haftaları arasında doğan bebekler ise geç prematüre olarak sınıflandırılmaktadır (Quinn ve diğerleri, 2016). Prematüre bebeklerin en önemli sorunlarından birisi yeterli beslenmedir ve beslenmeye mümkün olan en erken dönemde başlanmalıdır (Kumar ve diğerleri, 2017). Günümüzde yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde izlenen bebek ve annelerinin doğum travmasına bağlı laktasyon ve beslenme ile ilgili pek çok zorlukla karşılaştıkları bilinmektedir (Palmquist, Holdren, ve Fair, 2020).

Yenidoğan beslenmesi; esas olarak temel besin gereksinimlerinin karşılanması ve büyümenin desteklenmesi amacına yöneliktir. Prematüre bebeklerde transplasental yolla geçen besin depoları yetersiz olduğundan ve hızlı ekstrauterin büyüme gösterdiğinden bu grup bebeklerde beslenme hayati önem taşımaktadır (Savaşer, 2008). Emzirilemeyen yenidoğanlar için uygun beslenmenin başlatılması ve sürdürülebilir olması çok önemlidir (Çay ve Güleç, 2015). Amerikan Pediatri Akademisi kılavuzları, prematüre bebeklerin hastaneden taburcu olmadan önce

¹ Öğr. Gör. Dr., Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, osmerter@firat.edu.tr

SONUÇ

Prematüre bebeklerde beslenme sorunları hastaneden taburculukta gecikmelere neden olmakta, anne-bebek birleşmesini uzatmakta ve tıbbi maliyeti artırmaktadır. Güvenli, başarılı ve verimli oral beslenme, erken doğmuş bebeklerde tam emzirmeye geçişi hızlandırmaktadır. Bu nedenle erken doğmuş bebekler iyi koordine edilmiş emme, yutma ve nefes alma becerilerine sahip olmalıdır. Prematüre bebeklerin besleyici emme becerileri, besleyici olmayan emme becerilerini geliştirerek ve emme deneyimlerini artırarak gelişebilir (Kaya ve Aytekin, 2017). Beslenme yaşamsal faaliyetlerin sürdürülmesinde çok önemlidir. Bu yüzden hemşirenin primer görevlerinden biri prematüre bebeğin emme davranışının geliştirilmesini destekleyerek beslenmeyi sağlamaktır. Beslenme gerçekleşmiyorsa olası problemlerin ve komplikasyonların belirlenmesinde çok önemli bir role sahiptir.

KAYNAKÇA

- Awsı, H. R., & Hassan, B. A. (2021). The effect of feeding methods and non-nutritive sucking habits on early childhood caries and development of occlusion (A cross-sectional study). *Erbil Dental Journal (EDJ)*, 4(1), 68-76.
- Bal Yılmaz, H., Bolişik, B. (2013). Çocuklarda Beslenme. Conk, Z. Başbakkal, Z., Bal Yılmaz, H., Bolişik, B.(edt). *Pediatric Hemşireliği, Akademisyen Tıp Kitabevi*, 291-292
- Bingham, P. M., Ashikaga, T., & Abbasi, S. (2010). Prospective study of non-nutritive sucking and feeding skills in premature infants. *Archives of Disease in Childhood-Fetal and Neonatal Edition*, 95(3), F194-F200.
- Burns, Y., Rogers, Y., Neil, M., Brazier, K., Croker, A., Behnke, L., & Tudehope, D. (1987). Development of oral function in pre-term infants. *Physiotherapy Practice*, 3(4), 168-178.
- Çay, S., & Geylani Güleç, S. (2015). Yenidoğan beslenmesinde kullanılan enteral yöntemler ve hemşirelik bakımı. *JAREN/Hemşirelik Akademik Araştırma Dergisi*, 1(1), 39-4.
- Daniels, H., Devlieger, H., Casaer, P., Callens, M., & Eggermont, E. (1986). Nutritive and non-nutritive sucking in preterm infants. *Journal of developmental physiology*, 8(2), 117-121.
- Dodrill, P. (2011). Feeding difficulties in preterm infants. *ICAN: Infant, Child, & Adolescent Nutrition*, 3(6), 324-331.
- Edwards, C. A., Xie, C., & Garcia, A. L. (2015). Dietary fibre and health in children and adolescents. *Proceedings of the Nutrition Society*, 74(3), 292-302.
- Eichenwald, E. C., Blackwell, M., Lloyd, J. S., Tran, T., Wilker, R. E., & Richardson, D. K. (2001). Inter-neonatal intensive care unit variation in discharge timing: influence of apnea and feeding management. *Pediatrics*, 108(4), 928-933.
- Foster, J. P., Psaila, K., & Patterson, T. (2016). Non-nutritive sucking for increasing physiologic stability and nutrition in preterm infants. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (10).
- Hack, M., Estabrook, M. M., & Robertson, S. S. (1985). Development of sucking rhythm in preterm infants. *Early human development*, 11(2), 133-140.
- Hafström, M., & Kjellmer, I. (2001). Non-nutritive sucking in sick preterm infants. *Early human development*, 63(1), 37-52.
- Kaya, V., & Aytekin, A. (2017). Effects of pacifier use on transition to full breastfeeding and sucking skills in preterm infants: a randomised controlled trial. *Journal of clinical nursing*, 26(13-14), 2055-2063.

- Kumar, R. K., Singhal, A., Vaidya, U., Banerjee, S., Anwar, F., & Rao, S. (2017). Optimizing Nutrition in Preterm Low Birth Weight Infants-Consensus Summary. *Front Nutr*, 4, 20.
- Lau, C. H. A. N. T. A. L., Alagugurusamy, R., Schanler, R. J., Smith, E. O., & Shulman, R. J. (2000). Characterization of the developmental stages of sucking in preterm infants during bottle feeding. *Acta paediatrica*, 89(7), 846-852.
- Lau, C., Smith, E. O., & Schanler, R. J. (2003). Coordination of suck-swallow and swallow respiration in preterm infants. *Acta Paediatrica*, 92(6), 721-727.
- McGrath, J. M., & Braescu, A. V. B. (2004). State of the science: feeding readiness in the preterm infant. *The Journal of perinatal & neonatal nursing*, 18(4), 353-368.
- Medoff-Cooper, B. A. R. B. A. R. A. (1991). Changes in nutritive sucking patterns with increasing gestational age. *Nursing research*, 40(4), 245-247.
- Medoff-Cooper, B., Shults, J., & Kaplan, J. (2009). Sucking behavior of preterm neonates as a predictor of developmental outcomes. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 30(1), 16-22.
- Miller, J. L., & Kang, S. M. (2007). Preliminary ultrasound observation of lingual movement patterns during nutritive versus non-nutritive sucking in a premature infant. *Dysphagia*, 22(2), 150-160.
- Miller, J. L., Sonies, B. C., & Macedonia, C. (2003). Emergence of oropharyngeal, laryngeal and swallowing activity in the developing fetal upper aerodigestive tract: an ultrasound evaluation. *Early human development*, 71(1), 61-87.
- Palmquist, A. E. L., Holdren, S. M., & Fair, C. D. (2020). "It was all taken away": Lactation, embodiment, and resistance among mothers caring for their very-low-birth-weight infants in the neonatal intensive care unit. *Soc Sci Med*, 244, 112648.
- Pickler, R. H., & Reyna, B. A. (2004). Effects of non-nutritive sucking on nutritive sucking, breathing, and behavior during bottle feedings of preterm infants. *Advances in Neonatal Care*, 4(4), 226-234.
- Pickler, R. H., Best, A., & Crosson, D. (2009). The effect of feeding experience on clinical outcomes in preterm infants. *Journal of Perinatology*, 29(2), 124-129.
- Quinn, J. A., Munoz, F. M., Gonik, B., Frau, L., Cutland, C., Mallett-Moore, T., ... & Brighton Collaboration Preterm Birth Working Group. (2016). Preterm birth: Case definition & guidelines for data collection, analysis, and presentation of immunisation safety data. *Vaccine*, 34(49), 6047-6056.
- Rogers, B., & Arvedson, J. (2005). Assessment of infant oral sensorimotor and swallowing function. Mental retardation and developmental disabilities research reviews, 11(1), 74-82.
- Savaşer, S. (2008). Yenidoğanın Beslenmesi. In: Dağoğlu T, Görak G, eds. Temel Neonatoloji ve Hemşirelik İlkeleri. Nobel Matbaacılık, ss.219-239.
- Törüner, E.K., Altay, N. (2013). Riskli yenidoğanlarda enteral beslenme ve bakım. *Journal of Contemporary Medicine*, 3(3): 227-233.
- Tsai, S. W., Chen, C. H., & Lin, M. C. (2010). Prediction for developmental delay on Neonatal Oral Motor Assessment Scale in preterm infants without brain lesion. *Pediatrics International*, 52(1), 65-68.